

Schoolondersteuningsprofiel PI-school De Ster

Missie en visie

PI-school De Ster is een PI school en biedt onderwijs aan leerlingen van 4 tot en met 12 jaar (groep 1 t/m groep 8). Bij de leerlingen is sprake van:

- complexe gedragsproblematiek die het leren en het functioneren in een school in de weg staan. Er is vaak sprake van onderliggende psychiatrische problematiek of het vermoeden hiervan.
- een observatievraag m.b.t. het stagneren van het functioneren van een leerling op school.

Wij stimuleren de ontwikkeling in cognitie en gedrag, zodat leerlingen beter leren functioneren in school en optimaal profiteren van het huidige en toekomstige onderwijsaanbod. Daarnaast is het belangrijk dat leerlingen weer plezier krijgen in school. Hiertoe bieden wij de juiste aanpassingen in de leeromgeving. Op het moment dat een leerling profiteert van een het onderwijsaanbod van het Speciaal Onderwijs kan De Ster een permanente onderwijsplek worden. Bij leerlingen met een observatievraag, gericht op welke onderwijsplek passend is, geven wij advies over de beste vervolgschool.

Voor het welzijn en de ontwikkeling van de leerling zetten wij ons in voor een goede samenwerking met ouders en werken wij aan wederzijds vertrouwen.

In onze visie zijn de volgende uitgangspunten van belang om te komen tot goed onderwijs voor de leerlingen:

- een veilige omgeving creëren;
- structuur en duidelijkheid bieden; effectieve directe instructie als onderdeel van een gestructureerd klassenmanagement.
- de leerlingen succeservaringen laten opdoen;
- ouders betrekken bij de ontwikkeling van hun kind;
- de leerlingen met plezier naar school laten gaan;
- uitvoeren van diagnostiek en observaties;
- competentiegericht werken (Positive Behavior Support als uitgangspunt);
- stimuleren van de cognitie;
- samenwerken met zorginstellingen zoals het MOC het Kabouterhuis, Levvel, CareHouse, Groei & Glunder;
- werken met een deskundig en gemotiveerd team.

Criteria voor toelating van leerlingen

De meeste leerlingen komen uit het samenwerkingsverband Haarlemmermeer, maar ook uit Amstelronde en Zuid-Kennemerland. Een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) SO is een voorwaarde om een plek te kunnen krijgen op PI-school De Ster.

Een leerling kan op de PI-school De Ster worden geplaatst wanneer hij/zij vastloopt op het gebied van gedrag en/of er kan sprake zijn van een observatievraag. Tevens worden leerlingen geplaatst die al een poliklinische behandelrelatie hebben.

We hanteren voor leerlingen van 6 tot 12 jaar een IQ van 80 als ondergrens. Leerlingen met een IQ tussen de 70 en 80 kunnen worden toegelaten, mits zij aanvullende competenties hebben die het schoolse leren mogelijk maken. Wij hanteren het IQ- criterium niet voor 4 tot 6 jarigen, omdat

middels een test niet duidelijk is aan te geven wat hun capaciteiten zijn. De leerlingen moeten kunnen functioneren in een groep van maximaal 12 leerlingen (kleuters 10 leerlingen). Op het moment dat er (vanwege de problematiek van een leerling) gedacht wordt aan plaatsing op PI-school De Ster is het van belang dat de school van herkomst (directeur, intern begeleider) contact zoekt met de onderwijsconsulent van het Samenwerkingsverband om de onderwijsbehoeften van een leerling in kaart te brengen. De onderwijsconsulent van het Samenwerkingsverband gaat met de school van herkomst en ouders in gesprek over een passende school. Op verzoek van het Samenwerkingsverband kan de orthopedagoog of schoolpsycholoog van De Ster aansluiten bij een gesprek. Soms is het nodig om een leerling te observeren op de school van herkomst om een juiste beoordeling te kunnen maken. Als het Speciaal Onderwijs (SO) passend blijkt bij de onderwijsbehoeften van de leerling geeft het Samenwerkingsverband een TLV- SO af. Als deze TLV is afgegeven kan de leerling worden besproken in de Commissie Van Begeleiding (CVB) van PI-school De Ster om de plaatsbaarheid in kaart te brengen.

Doelgroepen

De leerlingen van PI-school De Ster hebben:

- A. sociaal-emotionele problematiek;
- B. ernstige gedragsproblemen (door vaak een onderliggend psychiatrisch probleem);
- C. een stoornis binnen het autistisch spectrum.

Er is vaak sprake van comorbiditeit. Op PI-school De Ster zijn leerlingen met verschillende problematieken onderdeel van een klas. Het basisaanbod in de klassen richt zich op een positieve benadering, structuur en voorspelbaarheid. Voor de drie doelgroepen hebben wij een leerklimaat ontwikkeld. Deze staan beschreven in het deel *Basisondersteuning*. Het hierboven beschreven basisaanbod wordt aangevuld met de aanpak beschreven in de leerklimateen.

Het grootste gedeelte van de leerlingen volgt bij ons een volledig onderwijsaanbod. Er zijn ook leerlingen die deels psychiatrische (dag)behandeling krijgen en hiervoor zijn vrijgesteld van een aantal onderwijsuren. Tevens hebben de meeste van onze leerlingen contact met hulpverlening (poliklinisch of ambulante).

Er zijn 7 klassen op onze locatie waarin de leerlingen qua onderwijsbehoeften en leeftijd bij elkaar geplaatst worden. Binnen de klassen variëren de niveaus van leerjaar 1 tot en met 8. Gedurende de tijd, dat de leerlingen (die gebruik maken van behandeling) behandeld worden, probeert de school een zo volledig mogelijk onderwijsaanbod aan te bieden. In veel gevallen worden leerlingen ernstig in hun ontwikkeling bedreigd door psychiatrische problematiek of hebben ze grote onderwijsachterstanden.

Zodra een leerling op school komt wordt uitgezocht wat zijn onderwijsbehoeften en ontwikkelingsperspectief zijn en welke vorm van onderwijs het best passend is. Indien een leerling behandeling krijgt stemmen wij de arrangementen continu af met behandelaars van (verschillende) betrokken zorginstellingen. Dit zorgt ervoor dat de leerling optimaal profiteert van de behandeling. Daarnaast bieden wij onderwijs dat voorbereidt op de school waar de leerling naar toe gaat.

Basisondersteuning

Leerklimateen en onderwijsbehoeften

Leerklimaat A

Leerlingen met emotionele problematiek en hun onderwijsbehoeften

Deze leerlingen hebben moeite met het beleven, uiten en reguleren van emoties. Ze worden in beslag genomen door gedachten die niet leuk zijn, waardoor ze moeizaam aan leren toekomen. Dit uit zich in depressie en/of angsten. Ze denken (te) snel dat ze iets niet kunnen en beginnen er daarom niet aan. Ze hebben intellectueel goede mogelijkheden om de basisschoolleerstof op te nemen.

Deze leerlingen hebben behoefte aan veiligheid, persoonlijke aandacht en een persoonlijke band met de leerkracht. Daarnaast hebben ze succeservaringen en veel bevestiging nodig. Ze hebben er behoefte aan om te leren hoe je moet omgaan met emoties en dat je door anders te denken invloed kan uitoefenen op wat je voelt.

Wat betekent dat voor de aanpak in school?

Pedagogisch leerklimaat

Er wordt een vertrouwde leergroep geboden, waarin de volwassene bewaakt dat elke leerling een individuele plek binnen de groep inneemt. Er wordt gebruik gemaakt van de interacties binnen de leergroep om leerlingen van elkaar te laten leren. De reële vorderingen en capaciteiten en sterke kanten worden benadrukt. De eigen identiteit en ontwikkeling van de leerling staan centraal.

Didactisch leerklimaat

De leerstof wordt aangepast aan de interesses van de leerling en nauwkeurig afgestemd op wat een leerling beheerst en de nieuwe drempel die hij moet overwinnen. De leerling krijgt eigen verantwoordelijkheid over o.a. het tijdstip en de hoeveelheid werk. Visueel worden de vorderingen in het eigen niveau zichtbaar gemaakt en afgezet tegen leeftijdgenoten.

Houding leerkracht

De leerkracht bouwt een vertrouwensband op met iedere leerling, zonder dat er afhankelijkheid ontstaat. De leerkracht heeft veel geduld en is creatief in het bedenken wat een individuele leerling nodig heeft om gemotiveerd te worden.

Leerklimaat B

Leerlingen met ernstige gedragsproblemen en hun onderwijsbehoeften.

Naast moeite met het beleven, uiten en reguleren van emoties, hebben deze leerlingen ook moeite met het aangaan en volhouden van contacten. Ze profiteren weinig van begeleiding, met name tijdens de instructie door een volwassene. Ze zijn gevoelig voor prikkels en kunnen slechts kort hun aandacht op een activiteit richten. Ze reageren snel met verbale en/of fysieke agressie. Ze hebben moeite in te schatten wat hun eigen gedrag teweeg brengt en vinden het lastig om daarop te worden aangesproken. Het liefst bepalen ze alles zelf. Ze reageren vanuit angstgevoelens. Ze hebben behoefte aan een gestructureerde en voorspelbare leeromgeving.

Wat betekent dat voor de aanpak in school?

Pedagogisch leerklimaat

De school- en klassenregels zijn duidelijk en gelden voor iedereen. Soms gelden voor leerlingen individuele afspraken, maar die zijn dan duidelijk voor iedereen. Er zijn vaste dagelijkse routines die zorgen voor de gewoonte vorming. Het gewenste gedrag is positief

geformuleerd, wordt steeds concreet benoemd en er wordt gerichte positieve feedback gegeven. Inhoudelijke eisen zijn soms laag, omdat eigen initiatief en “weer zin hebben in leren” prioriteit hebben. Werk en ontspanningsmomenten worden bewust afgewisseld.

Didactisch leerklimaat

Er is een prikkelarme en gestructureerde leeromgeving. Opdrachten zijn kort en worden in overzichtelijke eenheden en visueel aangeboden. Verbale instructie is kort. De leermiddelen zijn aantrekkelijk en overzichtelijk en moeten snel succes opleveren. Het accent ligt op direct aansluiten bij de motivatie van de leerlingen. In tijden van sterke motivatie wordt er meer tijd gegeven aan de uitdaging, in tijden van zwakke motivatie worden de vaste routines gevolgd met zo nodig inhoudelijke aanpassingen.

Houding leerkracht

De leerkracht straalt rust en veiligheid uit en heeft een neutrale houding. Hij leert regels en routines aan en beloont zoveel mogelijk het positieve gedrag. Hij heeft een consequente houding, maar wel afgestemd op de behoefte en mogelijkheden van de leerlingen. Hij kan accepteren dat wederkerigheid afwezig is. Tevens is hij zich bewust van zijn eigen emoties, het effect daarvan op de leerlingen en hij heeft deze emoties onder controle. Hij bevordert zelfstandigheid en beloont eigen initiatief van een leerling binnen de afgesproken regels, is creatief in het vinden van middelen om een leerling aan het werk te krijgen of gedrag te beïnvloeden.

Leerklimaat C

Leerlingen met een stoornis binnen het autistisch spectrum en hun onderwijsbehoeften.

Leerlingen die baat hebben bij dit leerklimaat handelen veelal vanuit eigen perspectief. Ze hebben vaak een gebrek aan inlevingsvermogen. Het gevoelsleven doet soms wat vreemd aan en in contact met hen ontbreekt vaak het gevoel van wederkerigheid. Fantasie en werkelijkheid lopen regelmatig door elkaar en ze kunnen een eigen gedachtestroom vaak niet stoppen. Ze hebben een beperkt repertoire aan bezigheden en specifieke interessegebieden. Meestal hebben ze problemen op het gebied van taal, motoriek, ordening, plannen en integratie. Ze hebben moeite met het omgaan en afstemmen op andere leerlingen en het uiten van emoties.

Deze leerlingen hebben behoefte aan een duidelijke voorspelbare structuur en onderwijs dat aansluit bij hun persoonlijke interesse. Daarbij wordt gebruik gemaakt van hun sterke kanten en worden hun zwakke kanten ‘omzeild’.

Wat betekent dat voor de aanpak in school?

Pedagogisch leerklimaat

De structuur is afgestemd op de cognitieve en sociale ontwikkeling van de individuele leerlingen. Er wordt veel visuele ondersteuning geboden. Elke verandering wordt aangekondigd en voorbereid. Teveel wisselingen worden vermeden. Leerlingen krijgen inzicht in hun sterke en zwakke kanten, leren deze te accepteren en hoe hiermee om te gaan. Er zijn afgeschermd werkplekken.

Didactisch leerklimaat

De methoden zijn erop gericht zoveel mogelijk gebruik te maken van hun talenten. Aangezien intrinsieke motivatie ontbreekt, wordt er veel met beloningssystemen gewerkt. Deze zijn afgestemd op de individuele behoeften van de leerling.

Houding leerkracht

De leerkracht is voorspelbaar en brengt veel orde en regelmaat aan. Hij legt de nadruk op duidelijkheid, vriendelijkheid en een ontspannen sfeer. Veranderingen worden goed voorbereid met de leerlingen. Hij geeft korte instructie met visuele ondersteuning en drukt zich uit in concreet taalgebruik (geen overdrachtelijke grapjes). Tevens realiseert hij zich dat ontremming voortkomt uit onmacht en gaat vervolgens op zoek naar wat er is misgegaan binnen de structuur of in de communicatie.

Planmatig en handelingsgericht werken

We werken planmatig en handelingsgericht én volgens het competentiemodel aan het gedrag en de cognitieve- en sociaal-emotionele ontwikkeling. Eerst brengen we leerlingen didactisch in kaart en nemen zo nodig toetsen af. Na overleg met verschillende disciplines stelt de Commissie van Begeleiding (CvB) een Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP) op. Hierin staan naast de huidige ontwikkeling van de leerling de doelen, de bevorderde en belemmerende factoren en de onderwijsbehoeften beschreven. Na drie maanden doet de CvB een uitspraak over de uitstroom. Drie keer per jaar bespreekt de CvB of de leerling zich volgens zijn perspectief ontwikkelt. Daarnaast worden de leerlingen nog twee keer per jaar besproken tijdens een leerlingbespreking.

De leerkracht bepaalt het aanbod op grond van de individuele plannen. Didactische toetsen worden afgenomen en geanalyseerd, gedrag geobserveerd en ZIEN (LVS voor de sociaal emotionele ontwikkeling) ingevuld en geanalyseerd. Aan de hand hiervan stellen de leerkrachten het aanbod bij.

Samenwerking met ouders

Voor de ontwikkeling van de leerlingen vinden wij het belangrijk dat er een goede samenwerking, openheid en wederzijds vertrouwen is tussen ouders en school. Daar werken wij aan door bij de intake samen met de ouders afspraken te maken over de inhoud en vorm van de onderlinge communicatie. Hierbij sluiten we aan bij de behoeften van de ouders en de mogelijkheden van de school.

Leerkrachten houden de ouders minimaal één keer per week schriftelijk (per Parro, ouderapp) op de hoogte van de ontwikkeling van hun kind. Eens in de twee weken wordt er via ditzelfde Parro een Klassenpraat met ouders gedeeld. Hierin beschrijft de leerkracht aan welke doelen en thema's er in de klas wordt gewerkt. Aan ouders wordt gevraagd als er bijzonderheden zijn dit schriftelijk of telefonisch aan de leerkracht te laten weten. Daarnaast krijgen ouders informatie middels een maandelijkse nieuwsbrief. Ook stimuleren wij ouders om aanwezig te zijn en/of te ondersteunen bij niet lesebonden activiteiten.

De gesprekken met ouders voeren we aan de hand van de OPP's. De voortgang en doelen van de leerling worden in het OPP-gesprek besproken. Er wordt met ouders besproken hoe zij kunnen bijdragen aan het behalen van de doelen van hun kind. Ook is er ruimte zelf een doel aan te dragen. Op De Ster is er ruimte voor ouders om een tussentijds oudergesprek aan te vragen. Bij betrokkenheid van hulpverlening bij een leerling wordt er met vaste regelmaat een Multi Disciplinair Overleg (MDO) gevoerd.

Gebouw

De lokalen zijn geordend en zo prikkelarm mogelijk. Materialen zijn makkelijk toegankelijk en de inrichting is per leerklimaat uniform.

Onderwijsondersteuningstructuur

De interne ondersteuning wordt gegeven door een orthopedagoog-generalist, schoolpsycholoog, schoolarts, schoolcoach (Altra), intern begeleiders en de fysiotherapeut. Extern werken wij samen met twee jeugd maatschappelijk werkers (JMW) vanuit Levvel die kinderen individueel extra ondersteunen bij de onderwijsbehoeften van de leerling in combinatie met ouderbegeleiding thuis en coaching van de leerkrachten waar nodig. Deze JMW-ers zijn op school aanwezig waardoor hun inzet laagdrempelig is.

Terugplaatsingarrangement

Ieder schooljaar wordt er bekeken of de leerlingen het aanbod van het SO nog nodig hebben of dat zij klaar zijn om door te stromen naar een andere vorm van onderwijs.

Leerlingen die wij terugplaatsen of die doorstromen naar een andere school of school van herkomst bieden wij nazorg in de vorm van ondersteuning en begeleiding.

Wij ondersteunen de ouders bij de aanmelding op de vervolgschool en samen met hen inventariseren wij wat de leerling nodig heeft om door te stromen naar het BAO, SBO of SO.

Wij bieden de nieuwe school een warme overdracht en de JMW-er kan nog een aantal keer meegaan om te zorgen voor een zachte landing.

Ambities

We willen onze aanpak om gedrag van onze leerlingen positief te beïnvloeden verbeteren zodat wij ook leerlingen, waarbij onze aanpak nog niet helemaal aansluit, beter kunnen begeleiden. Om dit te bereiken willen we intensiever deelnemen aan wetenschappelijk onderzoek. Dit sluit aan bij onze onderzoekende houding *Waar kunnen we beter in worden?*. Onderwerpen kunnen variëren van *Hoe stemmen we beter af met ouders over de ontwikkeling van hun kind?* en *Hoe creëren we een positief leerklimaat?* tot het ontwikkelen/verbeteren van didactische methodieken voor bijvoorbeeld leerlingen met een stoornis binnen het autistisch spectrum. Wij investeren in een post HBO-opleidingen voor onze leerkrachten, gaan onderwijsassistenten (intern) opleiden tot leerkracht en stellen hogere eisen aan het opleidingsniveau bij de aanname van personeel.